

Boken er først og fremst rettet mot psykologistudenter. Men flere av kapitlene er også av interesse for legeprofesjonen. Karsten Hundeide har for eksempel en glimrende gjennomgang av voksenomsorgens betydning for barnets utvikling og de alvorlige følger en blokkering av denne kan lede til. Filosofen Arne Johan Vetlesen diskuterer på en meget relevant måte de patologifremmende faktorer i opsjonssamfunnet. Lars Klemsdals drøfting av individualiseringens problemer i arbeidslivet kan utvilsomt være nyttig lesing for bedriftsleger.

Noen lærebok om omsorg i tradisjonell forstand er dette ikke. Heller en tankevekker for noen hver.

Per Vaglum

Avdeling for atferdsfag
Institutt for medisinske basalfag
Universitetet i Oslo

Aktuelt om tortur

Jørgen Cohn, Mona Strøm

Tortur og helseskade

137 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2003.
Pris NOK 245
ISBN 82-05-30973-6

Denne boken er et engasjert innlegg om tortur og helseskader, rettet mot helsepersonell og andre som kommer i kontakt med asylsøkere og flyktninger. Forfatterne ønsker å øke kompetansen og stimulere til tverrfaglig

samarbeid for å kunne hjelpe torturofre til et verdigere liv. Boken bygger på et mangeårig engasjement for asylsøkere og flyktninger, inklusive helseundersøkelser.

Boken gir en beskrivelse av historiske trekk ved tortur, en nøye gjennomgang av forskjellige torturmetoder og en inngående skildring av fengselsforhold i land der tortur forekommer – og det er dessverre mange. Forfatterne gir uttrykk for hvordan de mener en helseundersøkelse av asylsøkere skal utføres, med anbefalinger for rehabilitering. Juristenes ansvar tas opp med vekt på den unnfallesheten som forekommer internasjonalt. Siste kapittel skisserer etiske problemstillinger ved brudd på menneskerettighetene. Mange kasusbeskrivelser og flere dikt er tatt med.

Forfatterne målbærer sterk kritikk av hvordan mennesker kan behandles under totalitære forhold, og også av hvordan flyktninger kan behandles i Norge. Den mistenkeliggjøring mange utsettes for, gir ikke godt grunnlag for rehabilitering, det gjør heller ikke trusselen om å bli sendt tilbake til det landet der man ble torturert. Forfatterne er moralsk indignert, ofte med rette.

Men engasjement og indignasjon er ikke nok til å gi en god innføring i et komplisert tema. Stilen er assosierende, den mangler presisjon og er ofte mer preget av påstander enn av argumentasjon. Boken er nesten helt fri for referanser til eksisterende forskningslitteratur om forståelse, undersøkelse og behandling av ekstremt traumatiserte, og mange av synspunktene har liten tilknytning til den faglig debatten.

Det gis et overfladisk bilde av psykiske ettervirkninger av ekstrem traumatisering. Det hevdes bl.a. at torturoverleverens reaksjoner er «normale», til og med et «sunnhetstegn», til tross for at følgetilstanden kan være invalidiserende. Forslagene til behandling/rehabilitering er ufullkomne, og boken virker såpass lite gjennomarbeidet at man undres over forlagskonsulentens innsats. På denne bakgrunn er det dessverre vanskelig å anbefale den som en grunnbok for helsearbeidere.

Sverre Varvin

Seksjon for flyktninghelse og tvungen migrasjon
Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress

Demens sett med dikterens øyne

Eva Anfinnsen

Her – og langt borte

Demens sett med dikterens øyne. 63 s. Sem: Nasjonalt kompetansesenter for aldersdemens, 2003. Pris NOK 120
ISBN 82-8061-025-1

Eva Anfinnsen er bibliotekar ved Nasjonalt kompetansesenter for aldersdemens og har samlet og redigert denne lille diktsamlingen. Hun har også skrevet noen av diktene selv. Diktene er norske, fra andre nordiske og fra engelskspråklige

land. De er delvis gjengitt på originalspråket og delvis oversatt av Anfinnsen. Noen av diktene er kjente, f.eks. *Hva ser du søster?*, men mange er ukjente, iallfall for meg. De er delt inn i kapitler, og de fleste handler om livet med demens for pasienter, pårørende og personell. De tumler ofte med det store, uløste og tragiske spørsmålet om livet i demensens grenseland, f.eks. Halldis Moren Vesaas i det lille diktet *Nei, taper?*, som inneholder dette verset:

Det tyngste er tilbakelagt. Det tyngste var å måtte sjå korleis han tok til å miste seg sjølv og gli vekk inn i eit veglaust og skoddefylt land.

Det er en vakker liten bok, både i utseende og innhold. Jeg tror at mange, både pårørende og helsepersonell, kan finne trøst og veiledning her. Det settes ord på følelser,

fortvilelse og det å komme til kort. Det er lov å ha følelser, og det er viktig å forstå dem. Det er også en trøst å vite at man ikke er alene om disse følelsene. Derfor anbefaler jeg boken, også til venteværelser og vaktrom.

Peter F. Hjort

Blommenholm

Er kjærlighet nok?

Freddy Hørven

Den indre fredsprosessen

Tanker, følelser, terapi. 222 s. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004. Pris NOK 299
ISBN 82-05-32608-8

Freddy Hørven, privatpraktiserende klinisk psykolog, har gitt seg i kast med et omfattende og krevende prosjekt når han begir seg ut på reisen i den indre fredsprosess. «Fred er ei det beste, men at man noget vil,» uttalte Bjørnstjerne

Bjørnson for langt over 100 år siden. Skulle dette oversettes til forfatterens språk, måtte det bli: «Først når indre fred er oppnådd gjennom betingelsesløs kjærlighet fra omsorgsgiver, kan en gjøre det en *egentlig* vil.»

Boken er delt i to hoveddeler. Den første handler om personlighetens dynamikk, mens den andre delen beskriver forfatterens terapeutiske fremgangsmåte: kognitiv følelseterapi.

Hørven tar mål av seg til å nå et bredt publikum, så vel fagpersoner som den opplyste allmennhet med interesse for menneskers indre liv. Her oppstår noe av forfatterens dilemma: Han vil både formidle komplisert stoff til fagmiljøet og samtidig popularisere det hele for den alminnelige leser. Første del heller således mest i retning av en bok om oppdragelse og hvordan foreldre bør eller ikke bør være mot sine barn. Hovedbudskapet her er entydig fokusert på kjærlighet som kilde til den gode oppdragelse. Dette skal ikke bestrides, men de fleste foreldre vil etterlyse grensesetting som et viktig element i den kjærlige oppdragelse, noe forfatteren ikke nevner med et ord.

Hørven annonserer sin teoretiske referanseramme innen fenomenologi, hermeneutikk, systemteori og pragmatisme, mens både kognitiv og psykodynamisk teori ligger mellom linjene hele veien uten å bli gitt nevneverdig oppmerksomhet og referanse. Selv om terapimodellen presenteres som *kognitiv* følelseterapi, et begrep undertegnede ikke har støtt på tidligere, svekker denne manglende referanse noe av bokens forankring i det som for mange fagpersoner vil være de mest kjente teori-